

A1. Το πρώτο από τα βασικά γνωρίσματα της καβαφικής ποίησης, η πεζολογική έκφραση και ο κουβεντιαστός τόνος, η απλή, ανεπιτήδευτη έκφραση, στοιχείο που στάθηκε αφορμή για να κατηγορηθεί ο Καβάφης από τους ποιητικούς κύκλους της Αθήνας για έλλειψη ποιητικότητας, κυριαρχεί και σε αυτό το ποίημα. Δεν ακολουθούνται οι συνηθισμένοι ποιητικοί κανόνες του μέτρου και της ομοιοκαταληξίας. Ειδικά η τελευταία απουσιάζει παντελώς. Οι σίχτοι: «Εις σε προστρέχω Τέχνη της Ποίησης, που κάπως ξέρεις από φάρμακα» αποτελούν απόδειξη των παραπάνω και φανερώνουν τη διάθεση του ποιητή να εγκαταλείψει τις συνηθισμένες ποιητικές φόρμες και να νεοτερίσει δίνοντας τον ποιητικό λόγο έναν απέραντο ρεαλισμό που αγγίζει τον αναγνώστη.

Ένα δεύτερο καβαφικό χαρακτηριστικό είναι η ιδιότυπη γλώσσα που αποτελεί μείγμα μιας ζωντανής καθαρεύουσας με το αλεξανδρινό γλωσσικό ιδίωμα των Ελλήνων της εποχής. Λέξεις της αρχαϊζουσας όπως «του σώματος» αναμειγνύονται με δημοτικές όπως «εγκαρτέρησι» και ιδιωματικές όπως το «κάμνουνε «και το «νοιώθετε».

Η χρήση συμβόλων είναι άλλη μια καβαφική ιδιοτυπία καθώς ήδη ο τίτλος περιέχει ένα πολύ ισχυρό σύμβολο, το φανταστικό πρόσωπο Ιάσωνα Κλεάνδρου ποιητή από τη Κομμαγηνή, που ουσιαστικά συμβολίζει τον ποιητή Καβάφη αλλά και κάθε ποιητή που βρίσκεται σε παρόμοια με αυτούς θέση από άποψη ηλικίας, τόπου, χρόνου και κατάστασης. Έτσι, προσδίδονται στα νοήματα του ποιήματος διαχρονικότητα, πειστικότητα και αντικειμενικότητα.

B1. Σύμφωνα με τον Στέφανο Διαλησμά: «Έχουμε ένα δυσανάλογα μεγάλο τίτλο, με προσεκτικά τοποθετημένη στίξη, ώστε να προβάλλει τα μέρη από τα οποία απαρτίζεται, που υποστηρίζει και συμπληρώνει ποικιλοτρόπως το ποίημα, ορίζει το (ψευδο)ιστορικό πλαίσιο και τον αφηγητή και δίνει έτσι διαχρονική ισχύ στα λεγόμενα του, αποστασιοποιεί τους υπογείους διδακτικούς απόηχους και επιπλέον τονίζει (με τη μουσική σημασία) πρωτότυπα την ανάγνωση του. Ο εκτενής (και δυσανάλογος με το ποίημα ως προς την έκταση) τίτλος του σύντομου ποιήματος μας προϊδεάζει σχετικά με το περιεχόμενο του, παρουσιάζοντας το ποιητικό πρόσωπο και την ψυχική του κατάσταση στο πλαίσιο του χρόνου και του χώρου: **α. μελαγχολία**: η λέξη αυτή του τίτλου ανταποκρίνεται στο όλο περιεχόμενο - στην ψυχική κατάσταση του ποιητή, **β. του Ιάσονος Κλεάνδρου - ποιητού**: το πρόσωπο αυτό είναι φανταστικό, όμως πίσω από τον Ιάσωνα Κλεάνδρου κρύβεται ο ποιητής Καβάφης, ο οποίος ταυτίζεται με αυτόν **γ. εν Κομμαγηνή**: η Κομμαγηνή, με πρωτεύουσα τα Σαμόσατα, ήταν ένα κρατίδιο στα ΒΑ της Συρίας, το οποίο διαλύθηκε, όταν υποδουλώθηκε στους Ρωμαίους το 72 μ.Χ. Αργότερα περιήλθε στην εξουσία των Αράβων και ύστερα των Βυζαντινών. Αναφορά του κρατιδίου υπάρχει και στο ποίημα του Σεφέρη *Τελευταίος σταθμός (...το κρατίδιο της Κομμαγηνής: ο Σεφέρης αναφέρεται στην Κομμαγηνή ως παράδειγμα κρατιδίου που εξαφανίστηκε από το προσκήνιο της ιστορίας, εκφράζοντας την ανησυχία του για το μεταπολεμικό μέλλον της επίσης μικρής Ελλάδας)*. Ο φανταστικός ποιητής τοποθετείται σ' αυτό το ανύπαρκτο πια κρατίδιο, το οποίο λειτουργεί ως σύμβολο της φθοράς που επέρχεται με το χρόνο, **δ. 595 μ.Χ.**: το έτος είναι τυχαίο (το πλαίσιο του χρόνου είναι «ψευδοϊστορικό») και υποδηλώνει ότι η θλίψη για τη γήρανση του σώματος και της μορφής -όπως και η θεραπευτική ιδιότητα της ποίησης- είναι διαχρονική.

B2. Εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιεί ο ποιητής είναι:

Το σχήμα υπαλλαγής: «Είναι πληγή από φρικτό μαχαίρι» αντί για φριχτή πληγή από μαχαίρι πράγμα το οποίο επισημαίνει τη φρίκη των γηρατειών.

Το σχήμα της προσωποποίησης και της χρήσης του β' ενικού προσώπου: «Εις σε προστρέχω Τέχνη της ποιήσεως» με την αποστροφή στην ποίηση αυτή προσωποποιείται και έτσι αρθρώνεται ένας διάλογος με την τέχνη που αναδεικνύει το θεραπευτικό και αναλγητικό της ρόλο.

Επανάληψη: «Είναι πληγή από φρικτό μαχαίρι» η επανάληψη της φράσης που περικλείει την απόγνωση του ποιητή για τις επιπτώσεις των ανεπιθύμητων γηρατειών στο σώμα του αναδεικνύει την ψυχική του κατάσταση της απελπισίας και της απεγνωσμένης προσπάθειας για εύρεση θεραπείας έστω και προσωρινής.

Μεταφορά: «Νάρκες του άλγους δοκιμές» με τη χρήση της μεταφοράς αυτής παρουσιάζεται η προσωρινότητα της ανακούφισης που παρέχει η τέχνη της ποίησης.

Γ1. Ο ποιητής σε β' πρόσωπο που δηλώνει διάθεση επικοινωνίας και γνήσιας επαφής απευθύνεται στην ποιητική τέχνη. Με τη χρήση του ρήματος προστρέχω δηλώνει την επιτακτική ανάγκη και την ορμητική προσπάθεια για την εύρεση καταφυγίου από τις δυσάρεστες επιπτώσεις των γηρατειών στο σώμα του και στη μορφή. Η χρήση κεφαλαίου γράμματος στις λέξεις Τέχνη και Ποιήσεως φανερώνει τον άπειρο σεβασμό και εκτίμηση αλλά και ελπίδα που έχει εναποθέσει στην υπέρτατη γι' αυτόν τέχνη. Με τη λέξη κάπως φανερώνεται μια αμφιβολία και επιφύλαξη απέναντι στην αποτελεσματικότητα των φαρμάκων της ποίησης. Η ποίηση παρέχει φάρμακα, άρα έρχεται να διορθώσει μια κακώς κείμενη κατάσταση και όχι να τη προλάβει. Ο ρόλος της είναι αναλγητικός και ίσως θεραπευτικός, αλλά όχι προληπτικός. Οι δοκιμές της νάρκης του άλγους δείχνουν ότι από την πλευρά της ποίησης θα παρασχεθεί μια απόπειρα απάλυνσης του άλγους των γηρατειών της οποίας τα αποτελέσματα δεν είναι καθόλου βέβαια, ούτε και μόνιμα. Ο ποιητής δεν τρέφει αυταπάτες σχετικά με την επένεργεια της ποιητικής. Όσο και αν τη σέβεται και την εκτιμά, υιοθετεί απέναντί της μια ρεαλιστική στάση. Η αναλγητική επίδραση της ποίησης θα λάβει χώρα στο πλαίσιο της φαντασίας και του λόγου. Πρόκειται για μια φαντασία που αναπαριστά παλαιότερες στιγμές και μορφές νιότης, ενώ ο λόγος στο πλαίσιο τόσο του φυσικού όσο και του μεταφυσικού αποσκοπεί στην αναπλήρωση της φθοράς που υφίσταται η ύλη.

Δ1. Τα δυο ποιήματα παρουσιάζουν τις εξής ομοιότητες: Ανήκουν και τα δυο από άποψη μορφής στο κίνημα του μοντερνισμού παρότι ο χρόνος σύνθεσής τους είναι διαφορετικός. Και στα δυο διαπιστώνει κανείς την έλλειψη ιδιαίτερης μορφικής επιμέλειας καθώς απουσιάζει ιδιαίτερη φροντίδα για την ομοιοκαταληξία και το μέτρο. Το ύφος τους είναι απλό, λιτό, χωρίς στόμφο και πομπώδικη διάθεση.

Και τα δύο ποιήματα αναφέρονται στις επιπτώσεις των γηρατειών και τον πόνο που αυτά συνεπάγονται: «Στην ηλικία μου χιονίζει αδιάκοπα».

Και τα δυο ποιήματα είναι αυτοαναφορικά μια και αναφέρονται στην ίδια τους την τέχνη ως στόχο ζωής του ποιητή.

Όμως ο Καβάφης προσβλέπει στην ποίηση ως ένα μέσο αναλγητικό απέναντι στις επιπτώσεις των γηρατειών. Αντίθετα ο Λειβαδίτης δεν αποδίδει αναλγητικές ιδιότητες στην ποίηση, αλλά τη παρουσιάζει σαν ένα στόχο ζωής που δεν ολοκληρώνεται παρά στο τέλος της: «κ' η ποίηση σά μια μεγάλη αλήθεια, πού την ανακαλύπτεις υστερ' από χρόνια» .

Μια άλλη σημαντική διαφορά είναι ότι ο Λειβαδίτης δεν υποκρίπτεται πίσω από μια ποιητική περσόνα, αλλά ήδη από τον τίτλο του ποιήματος δηλώνει την αυτοβιογραφική του διάθεση.